

DE SYGE

Mink

Mens coronaepidemiens første bølge var overstået i løbet af sommeren 2020 de fleste restriktioner var forsvundet, bragte medierne pludselig en nyhed, som blev begyndelsen på en meget omdiskuteret sag: I den nordjyske by Sindal var der konstateret coronavirus på en minkfarm og danskerne kunne for første gang se tv-billederne af tusindvis af aflivede minkkroppe blive skovlet ned i containere og store huller i jorden.

Med en produktion på mere end 12 millioner skind om året var Danmark indtil da verdensførende i produktionen af minkpels. Minkene blev opdrættet i små ståltrådsbure, der var placeret i lange rækker i store haller. Det viste sig, at minkene kunne blive smittet med corona fra mennesker eller andre dyr, og når virussen først var kommet ind, bredte den sig ekstremt hurtigt i de enorme besætninger. Den 1. juli blev der konstateret coronasmitte på yderligere 3 minkfarme og i de efterfølgende uger blev flere besætninger smittet og aflivet.

Blandt eksperter i sundhedsmyndighederne skabte situationen bekymring. Minkene smittede nemlig ikke bare hinanden, men også de mennesker, der arbejdede med dyrene, som så bragte smitten ud i samfundet. Den 1. oktober var der konstateret smitte på mere end 40 minkfarme og yderligere 20 var under mistanke. Samtidig kunne forskere konstatere, at coronavirus havde muteret i minkene, og at den nye virusvariant bredte sig især i Nordjylland. Mutationen risikerede ifølge forskerne at gøre virussen i stand modstå de vacciner, som på det tidspunkt var under udvikling. Derfor begyndte myndighederne at aflive alle mink på de smittede og på nærliggende farme.

I begyndelsen af november var der konstateret smitte på mere end 200 minkfarme. Både spredningen og bekymringen over mutationerne bragte minkspørgsmålet øverst op på den politiske dagsorden. På et møde mellem sundhedsmyndighederne og regeringen advarede direktøren for Statens Serum Institut Kåre Mølbak om, at situationen i Nordjylland kunne udvikle sig til "*et nyt Wuhan*". Den udmelding ser ud til at have været afgørende for de drastiske beslutninger, som regeringen traf i de efterfølgende dage.

Minksagen

Den 4. november afholdt regeringen et pressemøde og meddelte beslutningen om at alle danske mink skulle aflives af hensyn til folkesundheden og den internationale bekæmpelse af coronapandemien. Den igangværende aflivning inden for de såkaldte smittezoner fortsatte, men myndighederne begyndte nu også aflivningen af mink på farme uden smitte. Målet var at gennemføre masseaflivningen af de mange millioner mink på tolv dage, og for at overbevise minkejerne, blev de tilbudt en bonus for at foretage aflivningen hurtigt. Politiet ringede minkejerne op og lagde pres på dem for at give tilladelse til aflivningen.

Både aflivningen af mink uden for smittezonerne og politiets metoder til at få minkejerne til at godkende aflivningen af deres dyr, viste sig efter få dage at være ulovlige. I de efterfølgende måneder mødte regeringens beslutning minkenes aflivning stor kritik. Regeringen fik gennemført den nødvendige lovgivning, men de borgerlige partier, som ellers havde bakket op om coronahåndteringen, stemte imod. Kritikere både

DE SYGE

blandt politikere og befolkning opfattede minksagen et eksempel på det, de kaldte regeringens eller statsministerens "magtfuldkommenhed". Den ansvarlige minister måtte gå af, og også statsminister Mette Frederiksen blev meget udskældt. Den såkaldte minkkommission blev nedsat for at undersøge, hvem der havde ansvaret for den ulovlige beslutning om at aflive alle mink. Kommissionen konkluderede i 2022, at både politiet og flere embedsmænd havde handlet kritisabelt, og at minkejerne var blevet vildledt i forløbet op til aflivningen af alle danske mink. Senere udtrykte et politisk udvalg stærk kritik af de ansvarlige ministres håndtering af sagen, deriblandt statsministeren. Samtidig blev minkavlerne tilkendt erstatninger, der samlet set så ud til at ville koste staten omkring 30 milliarder kroner og dermed blive den største erstatningssag i danmarkshistorien. En enkelt minkavler fik tilkendt mere end 400 millioner kroner.

Den såkaldte minksag fik store politiske konsekvenser i de efterfølgende år. På den politiske højrefløj blev de ulovlige instrukser brugt til at kritisere den socialdemokratiske regering og forsøge at svække især statsminister Mette Frederiksens troværdighed. På den politiske venstrefløj var der omvendt kritik af de enorme erstatninger minkavlerne fik tilkendt for de aflivede mink.